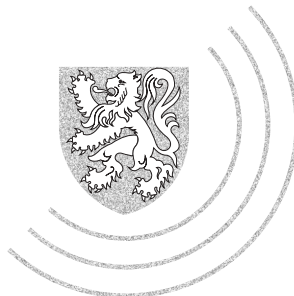

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

1 juli 2002

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Ria Van Den Heuvel en de heren Koen Helsen, Jan Van Duppen en Jan Roegiers –
betreffende het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Duitstalige Gemeenschap,
de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende het gesloten centrum
voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die ervan worden verdacht een als misdrijf
omschreven feit te hebben gepleegd en inzonderheid het Vlaamse uitvoeringsbeleid**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Veerle Declercq**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van
Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De
Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer
Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle
Heeren, de heren Luc Martens, Paul Van Malderen ;

de heren Jozef Browaeys, Frans De Cock, André Moreau,
Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Libreht, mevrouw Marleen
Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint, Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

1256 (2001-2002)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door mevrouw Ria Van Den Heuvel, mede-indiener	4
II. Bespreking	6
II.1 Opmerkingen van de leden	6
II.2 Antwoord van mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen	7
III. Stemming	8

DAMES EN HEREN,

Op 27 juni 2002 behandelde de commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen het voorstel van resolutie betreffende het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende het gesloten centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die ervan worden verdacht een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd en inzonderheid het Vlaamse uitvoeringsbeleid (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 1256/1*).

Voorliggend voorstel van resolutie werd op 20 juni ingediend tijdens de bespreking van het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende het gesloten centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 1224/1*) en het voorstel van resolutie betreffende het oprichten van aangepaste inrichtingen voor de bewaring van delinquente jongeren en betreffende het sluiten van een Samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de federale staat met betrekking tot de detentie van jeugdige delinquenten in op te richten gespecialiseerde federale jeugdstrafinrichtingen en betreffende de hulpverlening, het onderwijs en de herstelbemiddeling ingericht in de federale jeugdstrafinrichtingen door de gemeenschappen (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 842/1*). Er bestond echter geen unanimititeit om de bespreking van voorliggend voorstel van resolutie onmiddellijk aan te vangen en het gelijktijdig met voormeld ontwerp van decreet en voorstel van resolutie te behandelen.

I. Toelichting door mevrouw Ria Van Den Heuvel, mede-indiener

Mevrouw Ria Van Den Heuvel stelt dat voorliggend voorstel van resolutie niet meer uitvoerig dient te worden besproken, aangezien er vorige week in deze commissie een uitvoerige bespreking plaats vond over deze thematiek naar aanleiding van de bespreking van het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap betreffende het gesloten centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 1224/1*) en het

voorstel van resolutie betreffende het oprichten van aangepaste inrichtingen voor de bewaring van delinquente jongeren en betreffende het sluiten van een Samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de federale staat met betrekking tot de detentie van jeugdige delinquenten in op te richten gespecialiseerde federale jeugdstrafinrichtingen en betreffende de hulpverlening, het onderwijs en de herstelbemiddeling ingericht in de federale jeugdstrafinrichtingen door de gemeenschappen (*Parl. St. VI. Parl. 2000-2001, nr. 842/1*).

Voorliggend voorstel van resolutie houdt rekening met de motie van aanbeveling bij de maatschappelijk beleidsnota Bijzonder Jeugdzorg (*Parl. St. VI. Parl. 1998-1999, nr. 1354*), die tot stand kwam naar aanleiding van de maatschappelijke beleidsnota Bijzondere Jeugdzorg en een breed ad hoc-debat in het Vlaams Parlement, waarin de krachtlijnen en aanbevelingen voor een toekomstig beleid inzake jeugddelinquentie zijn opgenomen. Het voorstel van resolutie bouwt ook voort op de uitvoering van voormelde motie van aanbeveling zoals opgenomen in het Vlaamse regeerakkoord. Tevens wordt rekening gehouden met de motie van aanbeveling tot besluit van het op 20 februari 2002 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de jeugddelinquentie en inzonderheid de uitwerking van het toekomstige jeugdsanctierecht (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 1064/1*).

De indieners willen met dit voorstel van resolutie een aantal aanbevelingen formuleren die ruimer zijn dan het samenwerkingsakkoord dat vorige week in deze commissie werd goedgekeurd, en dat zij te beperkt vinden. Ze hopen dat het samenwerkingsakkoord in deze aanbevelingen kan worden ingebed. Daarnaast hebben ze vorige week reeds het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het samenwerkingsakkoord geamendeerd zodat het samenwerkingsakkoord ophoudt te bestaan wanneer er uiterlijk op 31 augustus 2004 geen federale wet is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad die antwoorden biedt op delinquent gedrag gepleegd door jongeren.

De spreker licht de inhoud van het voorstel van resolutie toe.

Ten eerste wordt aan de Vlaamse regering gevraagd om de inspanningen voor een algemeen jeugdbeleid en voor een Vlaams preventiebeleid te versterken. Totnogtoe heeft de minister bevoegd voor Welzijn wel al werk gemaakt van een preventiebeleid, maar dit moet een opdracht zijn voor de hele Vlaamse regering. Zeker de minister bevoegd

voor Jeugd moet dringend een grotere bijdrage leveren aan een preventiebeleid.

Ten tweede vragen de indieners dat de Vlaamse regering de inspanningen voor de ontwikkeling van de integrale jeugdhulp voortzet omdat ook minderjarigen die delicten plegen tot de doelgroep van de integrale jeugdhulp behoren en recht hebben op gepaste hulp zoals die wordt geboden door minstens de zes sectoren die direct betrokken zijn bij de integrale jeugdhulp.

Een derde aanbeveling is om de gemeenschapsinstellingen, met name de gesloten én halfopen gemeenschapsinstellingen te vrijwaren, kwalitatief te versterken en te differentiëren. Hiermee willen de indieners bevestigen dat niet enkel het gesloten maar ook het halfopen aanbod noodzakelijk is op het continuüm van gesloten tot open aanbod.

Ten vierde wordt gevraagd om de continuïteit van de projecten voor alternatieve en herstelgerichte afhandeling van jeugddelinquentie te garanderen en de gecoördineerde ontwikkeling ervan verder te ondersteunen. Tegelijk wordt de Vlaamse regering gevraagd om er bij de federale overheid op aan te dringen dat tijdens de overgangsperiode tot de vernieuwde federale wetgeving is gerealiseerd ook de continuïteit van federale projecten voor minderjarigen wordt gegarandeerd.

Een vijfde aanbeveling is om bij de implementatie van projecten van alternatieve en herstelgerichte afhandeling van jeugddelinquentie in de regelgeving rekening te houden met het lopende interuniversitair wetenschappelijke onderzoek inzake de herstelgerichte afhandeling van jeugddelinquentie en met de nakende federale regelgeving inzake de hervorming van het huidige jeugdrecht.

Ten zesde wordt gevraagd dat de recent door de minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen bijkomend goedgekeurde projecten voor een versnelde uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen tijdig zouden worden geëvalueerd op effectiviteit en efficiëntie, en zo nodig worden bijgestuurd en/of versterkt. Deze projecten houden voor een tiental voorzieningen bijkomende middelen in. Be-doeling is dat op jaarbasis ongeveer negentig jongeren uit gemeenschapsinstellingen kunnen doorstromen naar residentiële voorzieningen, en dat meer dan honderd niet begeleide minderjarigen kunnen worden opgevangen in de 25 bijkomende plaatsen voor niet begeleide minderjarigen.

Ten zevende worden extra initiatieven gevraagd voor de kwantitatieve en kwalitatieve versterking van het bestaande private hulpaanbod opdat de uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen kan verbeterd worden en de instroom in gemeenschapsinstellingen van minderjarigen in problematische opvoedingssituaties en minderjarigen die als misdrijf omschreven feiten plegen, kan voorkomen of afgeremd worden.

Ten achtste wordt gevraagd om er bij de federale overheid op aan te dringen dat onverwijld een ontwerp van wet houdende antwoorden op delinquent gedrag door minderjarigen wordt gefinaliseerd als noodzakelijk kader voor de inmiddels gecreëerde wettelijke basis voor het gesloten centrum voor voorlopige plaatsing van minderjarigen die ervan verdacht worden een als misdrijf omschreven feit te hebben gepleegd. Bij deze nieuwe wetgeving dient de Vlaamse bevoegdheid maximaal te worden uitgeput teneinde de grootst mogelijke homogeniteit inzake de bevoegdheid over het uitvoeringsbeleid te garanderen.

Ten negende wordt aan de Vlaamse regering gevraagd om er bij de federale overheid op aan te dringen onverwijld de federale zorgsectoren toegankelijker te maken voor doelgroepen die nu de gesloten instellingen en de halfopen gemeenschapsinstellingen doen dichtslibben, met name de psychiatrische patiënten, verslaafde minderjarigen en vluchtelingen.

Een tiende en laatste aanbeveling is om de uitvoering van het samenwerkingsakkoord betreffende het gesloten centrum voor voorlopige plaatsing te Everberg, na goedkeuring van het decreet, onverwijld voort te zetten en hierover uiterlijk op 31 oktober 2002 een eerste evaluatierapport voor te leggen aan het Vlaams Parlement. Dit evaluatierapport dient, overeenkomstig de hoorzittingen in het Vlaams Parlement, een beschrijving te bevatten van de uitvoering van de begeleidings- en oriënteringstaken van de Vlaamse Gemeenschap, van de toepassing van het gebruik van de Nederlandse taal in het gesloten centrum, van de toepassing van het huishoudelijk reglement met bijzondere aandacht voor de toegankelijkheid van de rechtsbijstand voor de geplaatste minderjarigen. Eventueel kan daar een evaluatie aan worden toegevoegd over de opdracht van de opvoeders die door de Vlaamse Gemeenschap in Everberg worden tewerkgesteld. De voorbije week rezen naar aanleiding van de ontsnapping van een jongere uit het centrum immers vragen of de begeleiders ook de beveiliging mee moeten helpen bewerkstelligen.

II. Bespreking

II.1 Opmerkingen van de leden

De heer Jan Roegiers stelt dat dit voorstel van resolutie niet uitvoerig hoeft te worden besproken, aangezien er vorige week in deze commissie reeds een uitvoerige bespreking plaats vond over deze thematiek naar aanleiding van een ontwerp van decreet (*Parl. St. Vl. Parl. 2001-2002*, nr. 1224) en een voorstel van resolutie (*Parl. St. Vl. Parl. 2001-2002*, nr. 842). De spreker betreurt wel dat voorliggend voorstel van resolutie toen niet gelijktijdig kon worden besproken met dat ontwerp van decreet en voorstel van resolutie.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey stelt dat ze voorliggend voorstel van resolutie heeft vergeleken met het voorstel van resolutie van de CD&V-fractie (Stuk 842, 2000-2001), met de motie van aanbeveling van de meerderheidspartijen tot besluit van het op 20 februari 2002 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de jeugddelinquentie en inzonderheid de uitwerking van het toekomstige jeugdsanctierecht (*Parl. St. Vl. Parl. 2001-2002*, nr. 1064/1 en met de motie van aanbeveling van de CD&V-fractie tot besluit van het op 20 februari 2002 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de jeugddelinquentie en inzonderheid de uitwerking van het toekomstige jeugdsanctierecht (*Parl. St. Vl. Parl. 2001-2002*, nr. 1057/1).

Op 20 februari was er nog het oprechte geloof dat er een jeugdsanctierecht zou komen, dat er versneld werk zou worden gemaakt van de uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen, dat de federale inspanningen om voor de infrastructuur in Everberg te zorgen, ook zouden worden gevolgd door extra inspanningen van de Vlaamse regering. De spreker betreurt dat het federale niveau intussen heeft beslist dat er geen jeugdsanctierecht komt en dat in plaats daarvan de wet op de jeugdbescherming van 1965 zal worden gewijzigd. De spreker stelt vast dat de Franstalige Gemeenschap een heel andere visie heeft, en denkt dat er voorlopig geen consensus komt tussen Vlaanderen en Wallonië. De spreker vermoedt dan ook dat er deze legislatuur niets zal terechtkomen van een jeugdsanctierecht of een hervorming van het jeugdrecht. Om deze reden heeft de CD&V-fractie vorige week het samenwerkingsakkoord niet goedgekeurd.

De spreker stelt wel vast dat de meerderheidspartijen met voorliggend voorstel van resolutie vooruitgang hebben geboekt ten opzichte van hun motie van aanbeveling (Stuk 1064/1, 2001-2002). Ze vindt het positief dat het kader, dat in februari

beperkt was tot de gesloten instellingen en de moffers (jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd), nu wordt verruimd. Er wordt nu ook gevraagd dat de moffers meer worden betrokken bij de integrale jeugdhulpverlening, en dat de inspanningen voor een algemeen jeugdbeleid en een Vlaams preventiebeleid worden versterkt. Ook verschillende andere aanbevelingen uit voorliggend voorstel van resolutie betekenen een verruiming ten opzichte van februari. De spreker stelt dat de CD&V-fractie in februari reeds een ruimer kader hanteerde.

De spreker betreurt dat het samenwerkingsakkoord in deze commissie werd goedgekeurd, hoewel er deze legislatuur geen jeugdsanctierecht meer zal komen. Men had het centrum in Everberg maar mogen oprichten op het ogenblik dat er een jeugdsanctierecht was. De spreker begrijpt niet dat de meerderheidspartijen zich bij het formuleren van hun aanbevelingen neerleggen bij de beslissing van 16 mei van het federaal kernkabinet dat er geen jeugdsanctierecht komt, en dat men de wet op de jeugdbescherming van 1965 zal behouden. De wijzigingen aan de wet van 1965 die door het federale niveau worden beloofd, zijn immers zeer minimaal, en beantwoorden geenszins aan de consensus die op Vlaams niveau bestaat. De spreker twijfelt er zelfs aan of ook deze minimale wijzigingen er wel zullen komen. Ze stelt dat haar eigen fractie een onderbouwde visie op het jeugdsanctierecht heeft, waarbij ook rekening wordt gehouden met de kinderrechten en met de verschillende sectoren die met jongeren werken, inclusief het jeugdwerk.

Nog geen vierentwintig uur nadat het samenwerkingsakkoord in deze commissie werd goedgekeurd, ontsnapte een jongere uit Everberg, en stond er discussie over essentiële punten uit het samenwerkingsakkoord. Door deze gebeurtenis zijn de verschillen in visie tussen Franstaligen en Vlamingen inzake bijzondere jeugdzorg nog toegenomen.

Zodra deze commissie het samenwerkingsakkoord had goedgekeurd, reageerde de heer Marc Verwilghen, federaal minister bevoegd voor Justitie, dat Vlaanderen geen goede beslissing heeft genomen door te bepalen dat het samenwerkingsakkoord ophoudt te bestaan wanneer er uiterlijk op 31 augustus 2004 geen federale wet is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad die antwoorden biedt op delinquent gedrag gepleegd door jongeren. Mevrouw Ria Van Den Heuvel sluit zich aan bij mevrouw Trees Merckx-Van Goey. Ook zij was verbaasd door de reactie van minister Verwilghen. De spreker leidt uit deze reactie af dat de minister zelf niet meer gelooft dat hij er deze legislatuur in zal

slagen om een jeugdrecht te realiseren. Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen stelt dat zij de reactie van minister Verwilghen eerder positief vindt. Deze reactie toont aan dat het federale niveau de boodschap van Vlaanderen heeft begrepen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey stelt dat haar fractie zich zal onthouden bij de stemming. Wel wil haar fractie de minister steunen wanneer zij in de begroting meer middelen wil inschrijven voor de integrale jeugdhulp, voor de uitbreiding van de capaciteit van de voorzieningen en voor alternatieve afhandeling van als misdrijf omschreven feiten.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel betreurt dat de CD&V-fractie voorliggend voorstel van resolutie niet mee wilde ondertekenen. Het zou een bijzonder sterk signaal zijn geweest ten aanzien van het federale niveau als alle democratische fracties in Vlaanderen achter deze aanbevelingen stonden. De spreker vraagt uitdrukkelijk of de CD&V-fractie zich toch nog zou willen beraden om het voorstel alsnog mee te ondertekenen.

II.2 Antwoord van mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen antwoordt dat de Vlaamse regering positief staat tegenover voorliggend voorstel van resolutie. Terecht plaatst het Vlaams Parlement het gesloten centrum te Everberg opnieuw in een ruimer kader. In het verleden schoof het Vlaams Parlement trouwens altijd een ruime aanpak naar voren, beginnend met een preventiebeleid en een algemeen jeugdbeleid, over integrale jeugdhulpverlening naar een aangepaste bijzondere jeugdzorg.

Het is gepast om naar de integrale jeugdhulp te verwijzen. Gisteren bevestigde de Centrale Commissie aan de minister dat er blijvend aandacht zal worden besteed aan eventuele matheus-effecten binnen de integrale jeugdhulpverlening. De minister heeft hen ook uitdrukkelijk gevraagd om een aantal cases in de pilootregio's uit te werken en te bekijken welke module van hulpverlening nodig zou zijn voor de jongeren die momenteel tussen de mazen van de hulpverlening vallen. De minister denkt daarbij onder meer aan jongeren die niet tot een bepaalde doelgroep behoren, en aan jongeren die in de bijzondere jeugdzorg terechtkomen omdat ze niet in een medisch-pedagogische instelling (MPI) of in de psychiatrie terechtkunnen, waar

ze eigenlijk eerder thuishoren dan in de bijzondere jeugdzorg.

De minister staat achter de aanbeveling om zowel de gesloten als de halfopen gemeenschapsinstellingen te vrijwaren. De minister begrijpt dit als een vraag om de halfopen plaatsen niet verder om te bouwen tot gesloten plaatsen, aangezien de halfopen plaatsen even nodig zijn als de gesloten plaatsen.

De minister vindt het ook belangrijk dat er een alternatieve afhandeling en herstelbemiddeling voor jeugddelinquentie wordt gevraagd. De alternatieve afhandeling moet wetenschappelijk begeleid worden en volwaardig door de gemeenschappen worden georganiseerd. Vlaanderen heeft op de interministeriële conferentie inzake de jeugddelinquentie van 21 mei 2002 gevraagd dat de federale overheid geen projecten voor minderjarigen schrapt zolang er geen duidelijkheid is over het jeugdrecht en de positie van de projecten daarin. Het federale niveau wilde immers een aantal projecten voor alternatieve afhandeling van jeugddelinquentie schrappen. Het is positief dat het parlement dit met haar aanbeveling ondersteunt.

De uitstroom uit de gesloten gemeenschapsinstellingen is belangrijk, maar het voorkomen van de instroom is even belangrijk. Belangrijk hierbij is om aandacht te hebben voor het matheus-effect en voor het feit dat bepaalde doelgroepen rechtstreeks in gesloten instellingen terecht komen, zonder eerst een beroep te hebben gedaan op minder ingrijpende vormen van hulpverlening.

Het Vlaams Parlement moet blijven aandringen op een nieuw jeugdrecht. De minister wil wel niet wachten op dat nieuwe jeugdrecht om een beleid te voeren. Zolang er geen jeugdrecht is, wil de minister maximaal trachten om vanuit de Vlaamse bevoegdheid voor hulpverlening een aangepast maatregelenpakket voor jongeren uit te werken dat gebaseerd is op jongeren responsabiliseren en rechten geven en gericht is op hun reïntegratie in de samenleving en recidive wil voorkomen. De minister wil voorrang geven aan een alternatieve afhandeling van jeugddelinquentie door middel van herstelgerichte maatregelen.

De minister antwoordt dat ze niet publiek heeft willen reageren op de recente ontsnapping uit Everberg. Ze betreurt dat anderen dit wel deden. Het heeft geen zin elkaar te beschuldigen. De ontsnapping was immers het gevolg van een technisch defect. Ook uit de eigen gemeenschapsinstellingen ontsnapten in het verleden wel eens jongeren.

Door het verstevigen en verhogen van de afsluiting is dit probleem opgelost. De heisa over de taak van de opvoeders is overtrokken. In Mol staan de Vlaamse opvoeders immers ook in voor de beveiliging. Het is niet nodig om het samenwerkingsakkoord aan te passen. Het akkoord bevat voldoende bepalingen met betrekking tot de verantwoordelijkheden van de federale- en de gemeenschapsambtenaren. Gisteren is na een vergadering van het directiecomité een akkoord gesloten over de pragmatische toepassing ervan ; eventueel volgt hieruit dat het ontwerp van huishoudelijk reglement nog verduidelijkt wordt met betrekking tot de afspraken over enerzijds beveiliging en anderzijds begeleiding.

III. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt aangenomen met 8 stemmen bij 3 onthoudingen.

De verslaggever,

De waarnemend voorzitter,

Veerle
DECLERCQ

Riet
VAN CLEUVENBERGEN
